

I

(Lovgivningsmæssige retsakter)

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2011/77/EU

af 27. september 2011

om ændring af direktiv 2006/116/EF om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde, særlig artikel 53, stk. 1, samt artikel 62 og 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske
og Sociale Udvalg, ⁽¹⁾

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/116/EF ⁽³⁾ er beskyttelsestiden for udøvende kunstnere og fonogramfremstillere 50 år.
- (2) For udøvende kunstners vedkommende starter denne periode ved fremførelsen, eller, hvis optagelsen af en fremførelse udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for 50 år efter fremførelsen, med denne første udgivelse eller offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første.
- (3) For fonogramfremstillere starter perioden ved optagelsen af fonogrammet eller ved dets lovlige udgivelse inden for 50 år efter optagelsen eller, hvis det ikke udgives på denne måde, ved dets lovlige offentliggørelse inden for 50 år efter optagelsen.
- (4) Den anerkendte samfundsmæssige betydning af udøvende kunstners kreative bidrag bør afspejles i et beskyttelsesniveau, der påskønner deres kreative og kunstneriske bidrag.

(5) Udøvende kunstnere indleder normalt deres karriere som ganske unge, og den nuværende beskyttelsestid på 50 år for optagelser af fremførelser beskytter i mange tilfælde ikke fremførelsen i hele de udøvende kunstners levetid. En del udøvende kunstnere kan derfor miste indkomst i slutningen af deres levetid. Hertil kommer, at udøvende kunstnere i mange tilfælde ikke kan påberåbe sig nogen ret til at forhindre eller begrænse en eventuel uacceptabel anvendelse af deres fremførelser, der måtte finde sted i deres levetid.

(6) Indtægterne fra enerettighederne til reproduktion og tilrådighedsstillelse, som foreskrevet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet ⁽⁴⁾, samt rimeligt vederlag for reproduktioner til privat brug i den i nævnte direktiv fastsatte betydning, og indtægterne fra enerettighederne til distribution og udlejning i den betydning, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/115/EF af 12. december 2006 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret ⁽⁵⁾, bør være til rådighed for udøvende kunstnere i det mindste i hele deres levetid.

(7) Beskyttelsestiden for optagelser af fremførelser og for fonogrammer bør derfor udvides til 70 år efter den relevante begivenhed.

(8) Rettighederne til optagelsen af fremførelsen bør atter tilfalde den udøvende kunstner, hvis en fonogramfremstiller enten afstår fra at udbyde et fonogram, som ville være offentlig ejendom, hvis ikke beskyttelsestiden var forlænget, til salg i tilstrækkeligt mange eksemplarer, som defineret i den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsføretagender, eller afstår fra at gøre et sådant fonogram tilgængeligt for

⁽¹⁾ EUT C 182 af 4.8.2009, s. 36.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets holdning af 23.4.2009 (EUT C 184 E af 8.7.2010, s. 331) og Rådets afgørelse af 12.9.2011.

⁽³⁾ EUT L 372 af 27.12.2006, s. 12.

⁽⁴⁾ EFT L 167 af 22.6.2001, s. 10.

⁽⁵⁾ EUT L 376 af 27.12.2006, s. 28.

offentligheden. Denne mulighed bør være tilgængelig ved udløbet af en rimelig tidsfrist for fonogramfremstilleren til at udføre begge disse udnyttelseshandlinger. Fonogramfremstillere har rettigheder til fonogrammet, der derfor ophører med at bestå samtidig med den udøvende kunstners rettigheder til optagelsen af fremførelsen, når sidstnævnte rettigheder ikke længere er overført eller overdraget til fonogramfremstilleren.

- (9) Ved indgåelse af et kontraktforhold med en fonogramfremstiller er udøvende kunstnere normalt nødt til at overføre eller overdrage deres enerettigheder til reproduktion, distribution, udlejning og tilrådighedsstillelse af optagelser af deres fremførelser. Til gengæld modtager nogle udøvende kunstnere et forskud på royalties og får kun vederlag, når fonogramfremstilleren er holdt skadesløs for forskuddet og har foretaget alle kontraktmæssige fradrag. Andre udøvende kunstnere overfører eller overdrager deres enerettigheder mod et engangshonorar (ingen løbende vederlag). Dette er navnlig tilfældet for udøvende kunstnere, der medvirker i baggrunden og ikke figurerer på listen over medvirkende («ikke-krediterede udøvende kunstnere»), men sommetider også for udøvende kunstnere, der figurerer på listen over medvirkende («krediterede udøvende kunstnere»).
- (10) For at sikre, at udøvende kunstnere, der har overført eller overdraget deres enerettigheder til fonogramfremstilleren, har fordel af forlængelsen af beskyttelsestiden, bør der indføres en række ledsageforanstaltninger.
- (11) En første ledsageforanstaltning bør være, at fonogramfremstillere pålægges en pligt til mindst én gang om året at hensætte et beløb, der svarer til 20 procent af indtægterne fra enerettighederne til distribution, reproduktion og tilrådighedsstillelse af fonogrammer. Ved »indtægter« forstås fonogramfremstillere indtægter inden fradrag af omkostninger.
- (12) Betaling af disse beløb bør udelukkende forbeholdes udøvende kunstnere, hvis fremførelser er optaget på et fonogram, og som har overført eller overdraget deres rettigheder til fonogramfremstilleren mod et engangshonorar. De således hensatte beløb bør fordeles til ikke-krediterede udøvende kunstnere mindst én gang om året på individuel basis. En sådan fordeling bør overlades til rettighedshaverorganisationer, og nationale regler om indtægter, som ikke kan fordeles, kan finde anvendelse. For at undgå, at der pålægges en uforholdsmæssig byrde ved indsamlingen og forvaltningen af disse indtægter bør medlemsstaterne kunne regulere, i hvilket omfang mikrovirksomheder er forpligtet til at bidrage, når sådanne betalinger ville forekomme urimelige i

forhold til omkostningerne ved indsamling og forvaltning af sådanne indtægter.

- (13) I henhold til artikel 5 i direktiv 2006/115/EF har udøvende kunstnere imidlertid i forvejen en ufravigelig ret til et rimeligt vederlag for udlejning af bl.a. fonogrammer. Det er desuden ikke almindelig kontraktmæssig praksis, at udøvende kunstnere overfører eller overdrager en fonogramfremstiller deres rettigheder til et rimeligt, samlet vederlag for udsendelse via radio eller fjernsyn og offentliggørelse i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 2006/115/EF og til rimelig kompensation for reproduktioner til privat brug i henhold til artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29/EF. Ved beregningen af det samlede beløb, en fonogramfremstiller skal betale som supplerende vederlag, bør der derfor ikke tages hensyn til fonogramfremstillere indtægter fra udlejning af fonogrammer eller fra det rimelige, samlede vederlag for udsendelse via radio og fjernsyn og offentliggørelse eller rimelig kompensation modtaget for privat kopiering.
- (14) En anden ledsageforanstaltning for atter at skabe ligevægt i de kontrakter, hvorefter udøvende kunstnere overfører deres enerettigheder på royalty-basis til en fonogramfremstiller, bør være, at »tavlen viskes ren« for de udøvende kunstnere, der har overdraget deres ovennævnte enerettigheder til fonogramfremstillere for royalties eller vederlag. For at udøvende kunstnere kan drage fuld nytte af forlængelsen af beskyttelsestiden bør medlemsstaterne sikre, at der i henhold til kontrakter mellem fonogramfremstillere og udøvende kunstnere udbetales en royalty- eller vederlagssats, der ikke fradrages forudbetalinger eller kontraktmæssige fradrag, til udøvende kunstnere i den forlængede beskyttelsestid.
- (15) Af hensyn til retssikkerheden bør det fastsættes, at medmindre andet tydeligt fremgår af kontrakten, vil en kontraktmæssig overførelse eller overdragelse af rettigheder til optagelsen af fremførelsen, der er aftalt før den dato, på hvilken medlemsstaterne skal vedtage foranstaltninger til at gennemføre dette direktiv, fortsat være gældende i den forlængede beskyttelsestid.
- (16) Medlemsstaterne bør kunne bestemme, at visse vilkår i kontrakter, som fastsætter løbende vederlag, kan genforhandles til fordel for de udøvende kunstnere. Medlemsstaterne bør have de fornødne procedurer på plads, i tilfælde af at genforhandlingen mislykkes.
- (17) Dette direktiv bør ikke berøre nationale regler og aftaler, som er forenelige med dets bestemmelser, som f.eks. kollektive aftaler/overenskomster, der er indgået i medlemsstaterne mellem organisationer, der repræsenterer udøvende kunstnere, og organisationer, der repræsenterer producenterne.

(18) I nogle medlemsstater gælder der en samlet beskyttelsestid for musikstykker med tekst, som beregnes fra det tidspunkt, hvor den længstlevende forfatter dør, hvorimod der i andre medlemsstater anvendes forskellige beskyttelsestider for musik og tekst. I langt de fleste tilfælde har musikstykker med tekst flere forfattere. F.eks. er operaer ofte skabt af en librettist og en komponist. Inden for musikgenrer som jazz, rock og popmusik er det desuden almindeligt, at den kreative proces finder sted i et samarbejde.

(19) Derfor er harmoniseringen af beskyttelsestiderne for musikstykker med tekst, hvis tekster og musik er skabt med henblik på at blive anvendt sammen, ufuldstændig og giver anledning til hindringer af den fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser, f.eks. i forbindelse med kollektiv rettighedsforvaltning på tværs af grænserne. For at sikre, at sådanne hindringer fjernes, bør alle sådanne værker, som er beskyttet på den dato, hvor medlemsstaterne skal gennemføre dette direktiv, være omfattet af samme harmoniserede beskyttelsestid i alle medlemsstater.

(20) Direktiv 2006/116/EF bør ændres i overensstemmelse hermed.

(21) Målene for ledsageforanstaltningerne kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, fordi nationale foranstaltninger på dette område enten vil medføre fordrejning af konkurrencevilkårene eller påvirke rækkevidden af fonogramfremstillernes enerettigheder, som er fastsat i EU-lovgivningen, og kan derfor bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(22) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning ⁽¹⁾ tilskyndes medlemsstaterne til både i egen og i Unionens interesse at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Ændring af direktiv 2006/116/EF

I direktiv 2006/116/EF foretages følgende ændringer:

1) Følgende stykke tilføjes til artikel 1:

»7. Beskyttelsestiden for et musikstykke med tekst udløber 70 år efter det tidspunkt, hvor den længstlevende af følgende

personer dør, uanset om disse personer anses som medophavsmænd: tekstforfatteren eller komponisten til musikstykket, såfremt begge bidrag specifikt blev skabt til det pågældende musikstykke med tekst.«.

2) Artikel 3 ændres således:

a) stk. 1, andet punktum, affattes således:

»Hvis

— en optagelse af en fremførelse på et andet medie end et fonogram udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for dette tidsrum, udløber rettighederne dog 50 år efter datoen for første lovlige udgivelse eller første lovlige offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første

— en optagelse af en fremførelse på et fonogram udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for dette tidsrum, udløber rettighederne dog 70 år efter datoen for første lovlige udgivelse eller første lovlige offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første.«

b) i stk. 2, andet og tredje punktum, erstattes tallet »50« med tallet »70«

c) følgende stykker indsættes:

»2a. Hvis fonogramproducenten 50 år efter, at fonogrammet blev udgivet lovligt, eller, såfremt en sådan udgivelse ikke har fundet sted, 50 år efter, at fonogrammet blev offentliggjort lovligt, ikke udbyder eksemplarer af fonogrammet til salg i tilstrækkeligt antal eller ikke gør det tilgængeligt for offentligheden ved trådbunden eller trådløs udsendelse på en sådan måde, at medlemmer af offentligheden har adgang til det fra steder og på tidspunkter, de selv vælger, kan den udøvende kunstner hæve kontrakten, i henhold til hvilken den udøvende kunstner har overført eller overdraget sine rettigheder til optagelsen af sin fremførelse til en fonogramfremstiller (herefter benævnt »overførelses- eller overdragelseskontrakt«). Retten til at hæve overførelses- eller overdragelseskontrakten kan udøves, hvis producenten senest et år efter, at den udøvende kunstner i overensstemmelse med det foregående punktum har meddelt, at han agter at hæve overførelses- eller overdragelseskontrakten, ikke udfører begge de udnyttelseshandlinger, der er omhandlet i nævnte punktum. Den udøvende kunstner kan ikke give afkald på denne hæveret. Hvis et fonogram indeholder optagelse af flere udøvende kunstners fremførelser, kan de hæve deres overførelses- eller overdragelseskontrakter i henhold til gældende national lovgivning. Hvis overførelses- eller overdragelseskontrakten hæves i henhold til dette stykke, ophører fonogramfremstillernes rettigheder til fonogrammet.

⁽¹⁾ EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

2b. Hvis en overførelses- eller overdragelseskontrakt giver den udøvende kunstner ret til et engangshonorar, har den pågældende ret til et årligt supplerende vederlag fra fonogramfremstilleren for hvert hele år, der følger umiddelbart efter det 50. år efter, at fonogrammet blev udgivet lovligt, eller, såfremt en sådan udgivelse ikke har fundet sted, det 50. år efter, at det blev offentliggjort lovligt. Den udøvende kunstner kan ikke give afkald på retten til et årligt supplerende vederlag.

2c. Det samlede beløb, en fonogramfremstiller hensætter til betaling af det i stk. 2b nævnte årlige supplerende vederlag, skal svare til 20 % af fonogramfremstillerens indtægter i året forud for det år, for hvilket det nævnte vederlag betales, fra reproduktion, distribution og tilrådighedsstillelse af disse fonogrammer efter det 50. år efter at fonogrammet blev udgivet lovligt, eller, såfremt en sådan udgivelse ikke har fundet sted, det 50. år efter, at fonogrammet blev offentliggjort lovligt.

Medlemsstaterne sikrer, at det kræves af fonogramfremstillerne, at de efter anmodning giver de udøvende kunstnere, som er berettiget til det i stk. 2b nævnte årlige supplerende vederlag, enhver oplysning, som kan være nødvendig for at sikre betalingen af dette vederlag.

2d. Medlemsstaterne sikrer, at retten til at modtage det i stk. 2b nævnte årlige supplerende vederlag administreres af rettighedshaverorganisationer.

2e. Hvis en udøvende kunstner har ret til et løbende vederlag, skal hverken forudbetaling eller kontraktmæssige fradrag fratrækkes fra betalingerne til den udøvende kunstner efter det 50. år efter, at fonogrammet blev udgivet lovligt, eller, såfremt en sådan udgivelse ikke har fundet sted, det 50. år efter, at fonogrammet blev offentliggjort lovligt.»

3) I artikel 10 tilføjes følgende stykker:

»5. Artikel 3, stk. 1-2e, i den udgave heraf, der er gældende den 31. oktober 2011, finder anvendelse på optagelser af fremførelser og fonogrammer, hvortil den udøvende kunstners og fonogramfremstillerens rettigheder i henhold til disse bestemmelser i den udgave heraf, der var gældende den 30. oktober 2011, fortsat er beskyttede den 1. november 2013, og på optagelser af fremførelser og fonogrammer, der skabes efter denne dato.

6. Artikel 1, stk. 7, finder anvendelse på musikstykker med tekst, hvoraf mindst musikstykket eller teksten er beskyttet i mindst en medlemsstat den 1. november 2013, og på musikstykker med tekst, der skabes efter denne dato.

Dette stykkes første afsnit berører ikke nogen udnyttelseshandling, der har fundet sted før den 1. november 2013. Medlemsstaterne vedtager de nødvendige bestemmelser for navnlig at beskytte tredjemands erhvervede rettigheder.«.

4) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 10a

Overgangsforanstaltninger

1. Medmindre andet er klart angivet i kontrakten anses en overførelses- eller overdragelseskontrakt, som er indgået inden den 1. november 2013, for fortsat at være gældende efter det tidspunkt, hvor den udøvende kunstners i henhold til artikel 3, stk. 1, i den udgave heraf, der var gældende den 30. oktober 2011, ikke længere ville være beskyttet.

2. Medlemsstaterne kan beslutte, at overførelses- eller overdragelseskontrakter, hvorefter en udøvende kunstner har ret til et løbende vederlag, og som er indgået inden den 1. november 2013, kan ændres efter det 50. år efter, at fonogrammet var lovligt udgivet, eller såfremt en sådan udgivelse ikke har fundet sted, det 50. år efter, at fonogrammet blev offentliggjort lovligt.«.

Artikel 2

Gennemførelse

1. Medlemsstater sætter senest den 1. november 2013 de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse bestemmelser.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 3

Rapportering

1. Senest den 1. november 2016 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om nærværende direktivs anvendelse i lyset af udviklingen af det digitale marked ledsaget, om nødvendigt, af et forslag til yderligere ændring af direktiv 2006/116/EF.

2. Senest den 1. januar 2012 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport med en vurdering af det eventuelle behov for en forlængelse af beskyttelsestiden for udøvende kunstnere og producenter i den audiovisuelle sektors rettigheder. Kommissionen forelægger, om nødvendigt, et forslag til yderligere ændring af direktiv 2006/116/EF.

Artikel 4

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 5

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 27. september 2011.

På Europa-Parlamentets vegne

J. BUZEK

Formand

På Rådets vegne

M. DOWGIELEWICZ

Formand
